

CIMELIA

Qu

4512

IV. c. 77
4512

4512
CIMELIA

//
4512

2. VII. 33 c

Historia Poloni

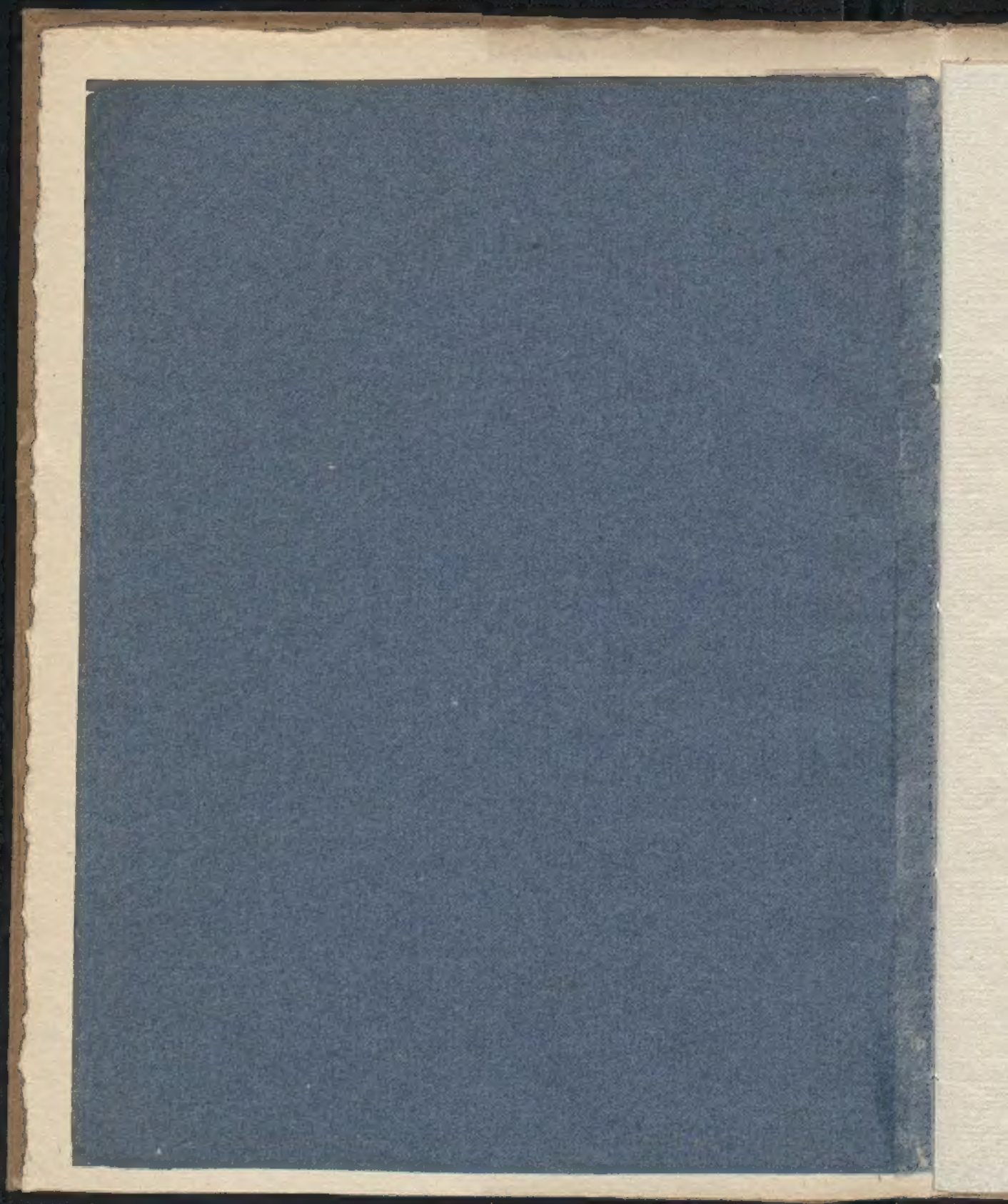
Sigismundus III.

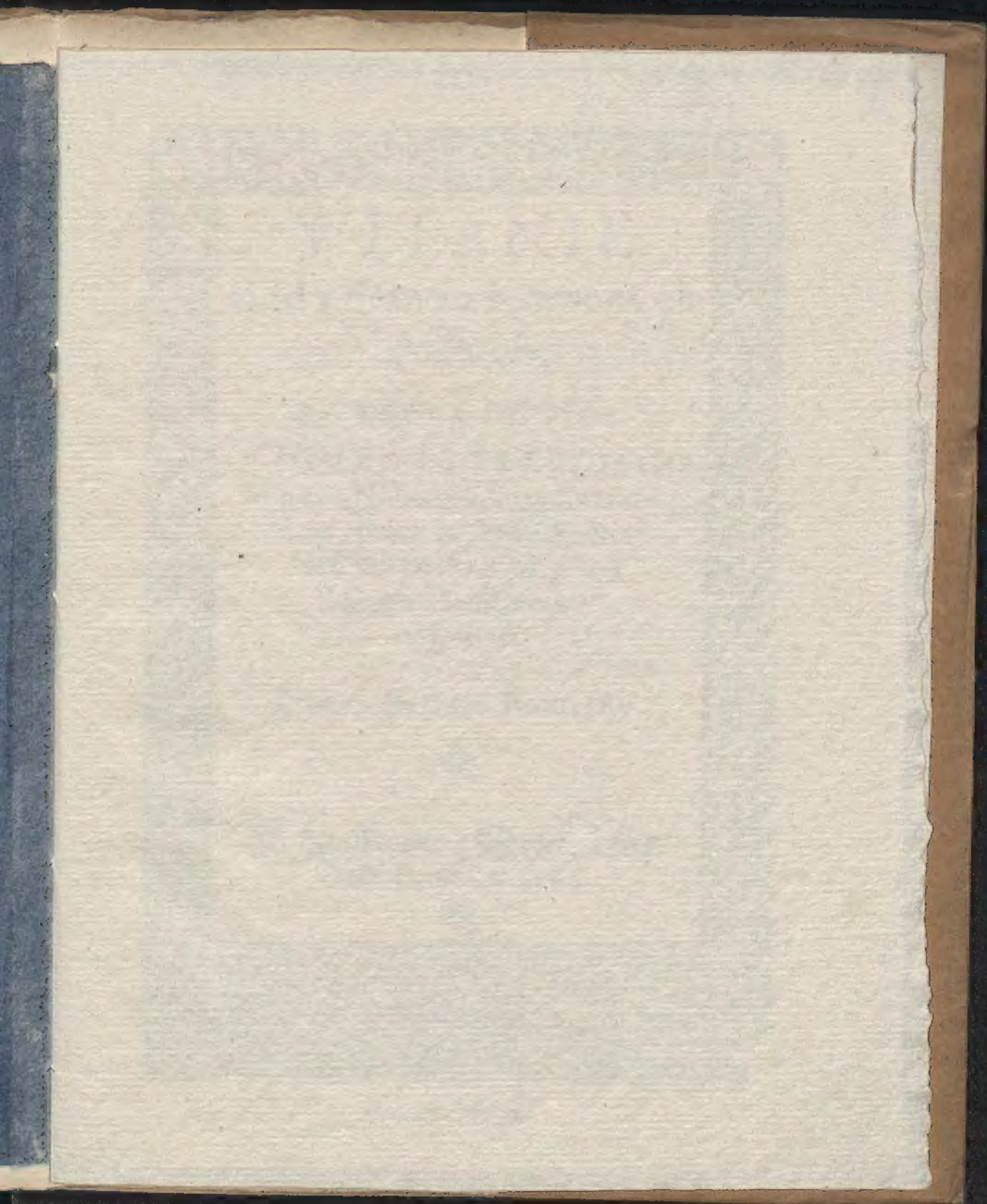
Goslicki Waworzyniec.

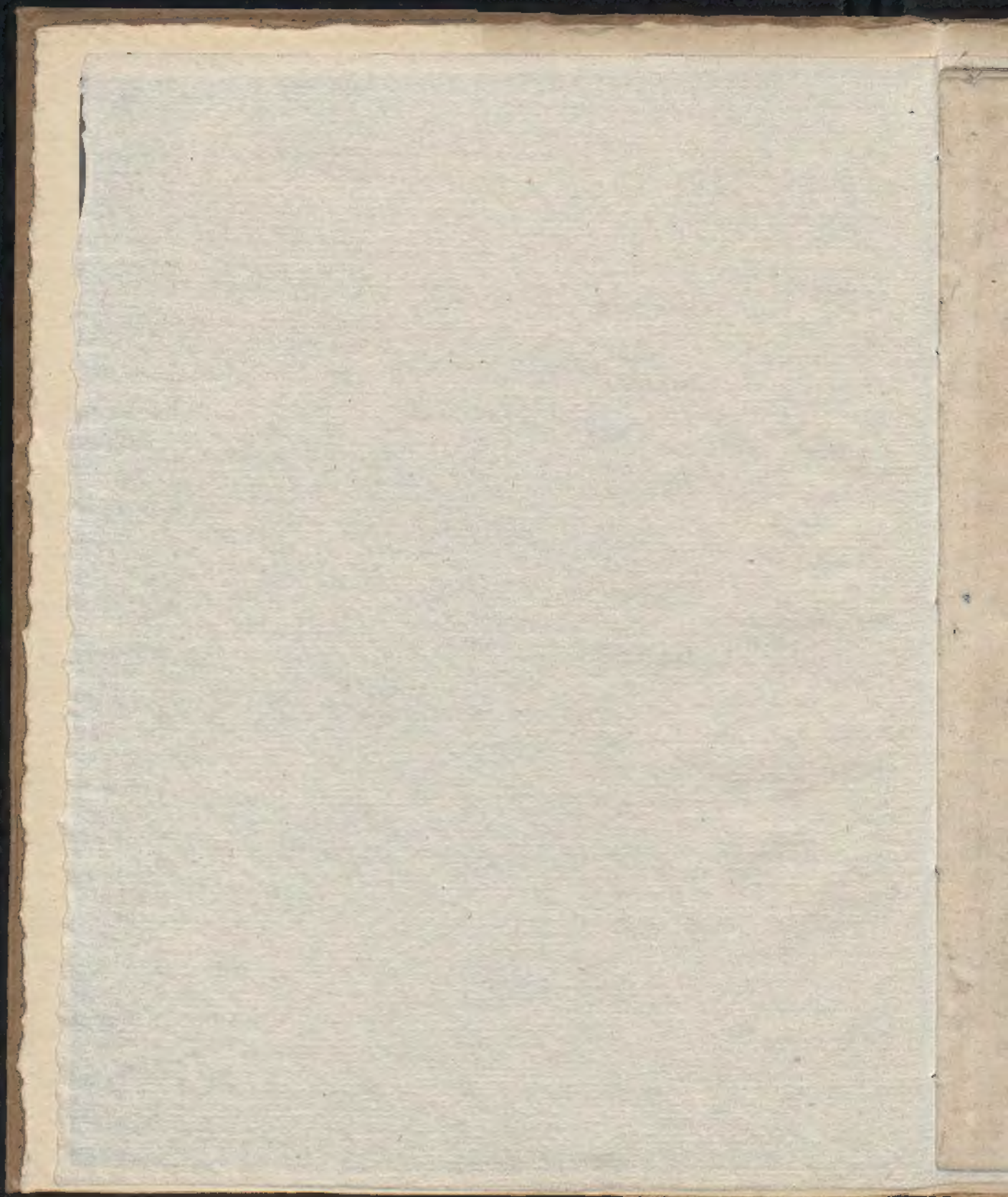
Witanie Rzeczypospolitej Koronowanej polskiej

do Króla Jmci. Sigismunda III. 2. stycznia 1587

Phot 3829

WITANIE

Rad y Stanów Koronnych
Polskich,

DO KRÓLA IE^o MSCI
ZIGMVNTA TRZECIEGO,
w polu, przed miastem Kázimie-
rzem, przez Ie^o Mlsc Ksiedza
WA wrzynca Goslickiego,
Biskupa Kámienieckie
czynione.

Dnia 10. Grudnia Roku 1587.

W Králowie z Druk. Łáz.
Roku Pánstiego 1587.

Króla Łamie à Łanie nals Milosciwy.

Wznom iné rzeczy y pisma / które sie po Elekciy
przed przyjazdem K: Je^o M. toczyły / z Dukat-
nie swoiey do wiadomości ludzkiey podał: tak y to
witanie stanów koronnych / do K: Je^o M. Zy-
gmunta Trzeciego czynione / dostawoszy / zdalo mi
sie do Duku podać: rozumiejąc / iż każdego Cytel-
nika wtieszye / y temu aktowi ingressu K: Je^o M:
nieiała ozdoba uczynie miało. Co aby łaskawy Cyt-
elnik odemnie z łaską przyiał / a łaskaw był / proszę.

1. *Deus* 2. *Deus* 3. *Deus* 4. *Deus* 5. *Deus* 6. *Deus* 7. *Deus* 8. *Deus* 9. *Deus* 10. *Deus* 11. *Deus* 12. *Deus* 13. *Deus* 14. *Deus* 15. *Deus* 16. *Deus* 17. *Deus* 18. *Deus* 19. *Deus* 20. *Deus* 21. *Deus* 22. *Deus* 23. *Deus* 24. *Deus* 25. *Deus* 26. *Deus* 27. *Deus* 28. *Deus* 29. *Deus* 30. *Deus* 31. *Deus* 32. *Deus* 33. *Deus* 34. *Deus* 35. *Deus* 36. *Deus* 37. *Deus* 38. *Deus* 39. *Deus* 40. *Deus* 41. *Deus* 42. *Deus* 43. *Deus* 44. *Deus* 45. *Deus* 46. *Deus* 47. *Deus* 48. *Deus* 49. *Deus* 50. *Deus* 51. *Deus* 52. *Deus* 53. *Deus* 54. *Deus* 55. *Deus* 56. *Deus* 57. *Deus* 58. *Deus* 59. *Deus* 60. *Deus* 61. *Deus* 62. *Deus* 63. *Deus* 64. *Deus* 65. *Deus* 66. *Deus* 67. *Deus* 68. *Deus* 69. *Deus* 70. *Deus* 71. *Deus* 72. *Deus* 73. *Deus* 74. *Deus* 75. *Deus* 76. *Deus* 77. *Deus* 78. *Deus* 79. *Deus* 80. *Deus* 81. *Deus* 82. *Deus* 83. *Deus* 84. *Deus* 85. *Deus* 86. *Deus* 87. *Deus* 88. *Deus* 89. *Deus* 90. *Deus* 91. *Deus* 92. *Deus* 93. *Deus* 94. *Deus* 95. *Deus* 96. *Deus* 97. *Deus* 98. *Deus* 99. *Deus* 100. *Deus*

Naiásnieysz y Miłosciwy

Królu, Pánie á Pánie nášz Miłosciwy.

AND Bogu wysokich y ni-
skich Królestw Pánu / Kró-
lowi nad Królini / który z
woley á przeszerzenia swého
świetego / przez usta y głosy
wolné nas ludu swého / po-
wolal Wasze K. M. na Kró-
lestwo Polskie / y Wielkie
Księstwo Litewskie. Jż ku temu zdrowég do nas /
y Królestwa tego Wasze K. M. przyprowadzić
raczył temu samemu powinne dzieki y chwale za to
daiemy : y aby ta radość y weselé nasze / które mamy
z przybycia Waszey K. M. stanelo wdzięczną y przy-
jemną ofiarą przed Maieństwem Bożym / Pána bo-
gá za to prosimy.

Nic niewatpiemy / chociaż w tym nawiedzeniu
Páńskim / y zatrzaśnięciu K: P: Oyczyzny naszey /
iż iednak Pan Bóg dal nam Wasze K. M. Kró-
lem y Pánem / nie w gniewie swym Boskim / ani z
dopuszczenia iakieg / ale z łaski y dobrotności swey
świetey. Przyczyny niewatpienia y rozumienia ná-
szego / mamy pewné y prawdziwé / bosmy Pána Bo-

ga o to prosili/ aby nam dal Króla secundum cor
suum. Wotalisimy/krzyzelisimy o to do niego: prze-
bialsy pożegnańców bożych głosy y modlitwy/ wy-
sokie niebiosá tego: prosby nasze widziły/ iż dare-
mnie niebyły/ bosmy vprosili Króla y Pána wedle
woley Bożey/ y wedle potrzeby Rzeczypospolitey
Oyczyzny naszej.

Co wiecéy/ złotem y srebriem iakim nieprzycia-
gniesz nas do siebie Wasza K. M. prinata żadna
nie zgnawila ani zholdowala/ ani posromocila
poczciwych animuszów y ięzyków naszych. Czyste
serca y rece nasze są przed Bogiem y K. P. naszą: iá-
śnie w oczy sobie iako ludzie potzciwi patrzyć mo-
żemy. Duch niebieski/ nie duch świata tego/ Elecia-
te w nas sprawował: serca y oczy ludzkie obwio-
nowsly/ tam ie obrócił/ gdzie niebywały: do tego
też/ którego niewidziały. Magnum erat Chaos inter
nos & te: przekopy kamienné/ wały mostkie/ skały
nieprzebyte/ odkryły nam były Wasze K. M. przecie
iednaś zakric niemogły. Slynie daleko cnota. Przed-
ki lot sławy dobrej. Orosiny przecie náleżli Króla y
Pána/ ze krwie Pánów naszych/ Królów naszych/
Oyców oyczyzny naszej.

Dogodziłisimy ktemu w obieraniu Pána y Kró-
la woley milego Boga/ który z narodu y ięzyka swé-
go także ludowi swemu Pána sobie obierac: dogo-
dziłisimy Oycyznie naszej/ która sie radnie patrzac

na syna swego/ na krewo Panów swoich/ Królów
swoich/ dobrodziejów swoich.

Tu natym mieyscu żywot od Pana Boga ma-
ła Washey K. M. wziera: tu nam też Owoc żywo-
ta tsey Washe K. M. Pan Bóg oto przywrócić ra-
czył. Nie straciła nie Polska z Jagelowego plemie-
nia za morze ie daleko wyslawszy / owsem wygra-
ła / iż za białą plec męskicy dostała. Niechayże ten
owoc pomnaża nam Pan Bóg na wieczne czasy w
sobie Washey K. M. abyś napelnul blogosławien-
stwem Bożym nietylko Polskę / ale świat Krześci-
ański / tak iako też przodkowie Washey K. M. na-
pelnili / iż niemaś w Krześcianstwie królestwa y
państwa / królegobys sie Wasza K. M. powinno-
ściu iaka niedotknął / y dotknięciem nie posarbo-
wał rąk swoich krewnia plemienia y rodzaju swego.

Powolał Pan Bóg Washe K. M. na królestwo
Polskie z matki polaká: przytachać racyles swóy
miedzy swé: Gościem tu me iesles / tyle ile ludzi wi-
dzisz: w każdym z nich laske y dobrodziejstwo przod-
ków swoich wpatrować bedziesz / za które oni rodzie-
czność swa y powolność Washey K. M. a onym
też swa laske Wasza K. M. pokazować bedziesz ra-
czył. Uciemaś na świecie / czymby sobie Monarcho-
wie miłość v poddanych przedzey ziednać mogli / i-
ako laska y dobrodziejstwem. Na gotowes tu żni-
wo przytachał / zażywać przedko bedziesz raczył tsey mi

łość y szanowania w Osobie swojej / Którę darono
przed tym Wąsę K: M: iako potomkowi swemu
zgotowali y zostawili omi świeci Jagielowie / w
sę K: M: przodkowie.

A jeśli sam ieszcze przyimazac też będziesz w czym
my nie niemiemy / a gdzież możesz na świecie
szczęśliwie żyć / y sławie panować / iako tu ? Jest
Polska / rzec tak możemy / iako Centrum Europy / a
to jest perła świata dobrego : z tad gdzie chcesz mo
żesz sam weyrzeć y nazywać : na wase K: M: także
sławie panującego naprzecyśse y nazacnyśse y
światłości niebieskiej nablizse narody mogą pa
trzyć : z panowania Wąsę K: M: Pana Bog
chwalic / y pociech rstawicznych zażywać.

Na głowę swą Koronę wzmiesz która Nadsia
dowie / Pradziadowie / Dziadowie / Wnionie / w
sę K: M: sławie nosili. Ludowi też takiemu pa
nować będziesz / który starożytnością y sirokością
izyła / żadnemu nazacnyśsemu narodowi niexca
niepostąpi. Tu wiara przeciwko panom stateczna
tu miłość przeciwko Oyczyźnie gorąca : Tu cnota y
sława nad wszystkie klejnoty nadiozse w poważa
niu bywała.

Dzielności y meśtwą nie przypominam : każeś
pytać / dowieś sie. Powieć Tatarzyn / Wołoszyn /
Turczyn / Moskwićin / y wiele inych nieprzyiaci
foronnych : strémach sie będą prawdy powiedzieć /

doznaś iey sam gdy do tego przydzie.

Nie na takim placu / y w takim Królestwie stolicę osiedziesz / gdzie owo tylko framy licza / albo latki przedaia : ale w takim Królestwie / które jest mu-
tem y szczytem Krześcijańskim Państwowim od nie-
przyiaciół Krzyża świętego: tu niebedzieszli próżno
wał / a nieprzyjaciel powabi / niebo sobie y swému
Kycerstwu budować zawždy bedziesz : tyle ofiar
frwawych Bogu swému na każdą godzinę odda-
wając / ile głów y języków Pogańskich wygładzisz /
imie Boże y chwale iego świętą bluzniących.

Wstąpże tedy szczęśliwie y fortunnie na stolicę
ob Pana Boga tobie przeznaczoną y zgotowaną: we-
źmi szczęśliwie Sceptrum w rękę swoją / abys rza-
dził lud Boży / przez onęgo samego tobie powezony.
Czyni dosyć wolę y testamentowi od Pradziadów /
Dziadów y Przodków innych swoich Królów Pol-
skich / tobie zostawionemu.

Dwoy ci Testament zostawili / Duchowny iede-
Świętski drugi : Duchowny / abys Pana Boga mi-
łował / wolę iego pełnił / drogami teg chodził / częśc
y chwale iego pomnażał : oney nie zmniejszał : z-
mniejszona do całosci swey przywracał. Święt-
ski testament / abys to zacne królestwo Krysta Pa-
na dziedziectwo / w całosci swey y ozdobie zacho-
wał / onęgo nieprzyjacielowi szarpać y vcinąć nie-
dopuszczał. Stan Szlachecki Kycerstwu mur teg kró-

lestwa / Ozdobe Maiestatu twęgo / strach nieprzy-
iaciół twoich / któreę męstwem y dzielnością przod-
kowie Waszey K: M: te Korone zalożyli / rozszerzy-
li / y ograniczyli : Abys iako Pan y Oyciec prawy /
milował y szanował. Sprawiedliwość światła
Maiestatu twęgo królewskiego / naprzędumieyszy fi-
lar / abys zawždy przed oczyma swemi miał. Liberta-
vitę, w których są zawarte wolności swobody / y
prerogatywy królestwa tego / w reku swych zawždy
piastował. prawa reku dawać dobrym y zasłużonym
ludziom zapłatę : a złym karanie przystoyné lewa-
reku / abowiem temi dwiema rzeczoma pręmio &
pana. Królestwo każde w całości y ozdobie swotey
zadzierzwywane bywa.

Gdzie sie to zapleni / iż dobrzy godni y zasłużeni
ludzie w pomietlech leżą / ktemu impunitas vicio-
rum gdy nastąpi / iż tam biada dobremu w rękę
K: P: bywa / być to niemoże / aby złych niemiato
być : ale gdzie więcej złych niżli dobrych / złość y glu-
pstwo ktemu górze wyleci / Actum est de tali Repu-
blica. Tego aby w tym królestwie zacnym nieby-
wało / przestrzegali przedkowie Waszey K: M: na-
czytaś sie tego w ich dziełach y historiiach : Tych na-
śladowy : masz przykładów domowych dosyć cudzo-
ziemskich nieśukając / stanie Waszey Królewskiej
M: za Cyrusa / Dariusza / Alexandra wielkiego /
Wielki Kazimierz Król Polski / y drugi Kazimierz

Pradziad Washey K: M: Dziad Zygmunt/ y innych
wiele zacnych y dzielnych Królów Polskich/ których
nie wyliczam na ten czas. Tych radu/ dzielności/
męstwa/ bogobojności/ miłości przeciwko Wyczy-
źnie/ gdy naśladować będziesz/ nigdy nie zabłądziś/
y owsem Panem dzielnym/ mądrym/ sławnym y
fortunnym będziesz. boć fortuna za rozumę y cno-
ta iako cień za ciałem przy słońcu zwykła zawżdy
chodzić. Tym wielkim y zacnym Królom w dziel-
ności abyś podobny był/ albo wiec y onych cnotami
swymi ieszcze śtychował/ washey K: M: y K: P: y
sobie tego życzymy: y Panu Bogu dusamy/ iż nas
tę nadzieia y expectacia o Washey K: M: mgdy
nieomyli. Czyni nam zupełną nadzieie zacną y z za-
cnych y wielkich przodków wrodzenie washey K: M:
Pokażnie to indoles magno Rege digna: pokażnie
pieras, in persona & moribus relucens: pokażnie do-
wcip/ który już z wielu spraw y postępów ludziom
wasze K: M: objaśnił y załcił. Polacy też y Li-
thwa washey K: M: iscie nie zepsują. Mafz wasza
K: M: Kade Koronna mądra/ y zająca/ na których
radzie gdy przedstawać y onych słuchać będziesz/ sł-
wne panować państwom swym możesz.

Mafz ludzi wczonych/ mądrych/ bogobojnych w
Królestwie swoim mnostwo wielkie.

Mafz Hetmanów y wódców woiennych także y
Rycerskich cwiczonych ludzi poczet nieporachowa-

ny. Gdzie sie obrócisz / naydziesz czym będziesz mógł
obastrzać Królewskie cnoty swoje / Królem cie Pan
Bóg hojnie obdarzyo raczył. Kladydziesz czym sie
możesz zabawić / wiekھے y stan Pański / Królewski sta-
wicie y pożytecznie zdobici.

Jesli jednak przytym wyzrzyś co takiego / eooby sie
niepodobalo / iako to na świecie być musi / iż nemo
ex omni parte beatus. przypadaia przygody / na które
wych sie ludzie porzucić muszą / tedy mądrością y ba-
czeniem swym. to będziesz ogarnąć raczył. A które
ciało jest by nazdrowie / aby kiedy zachorzeć niemia-
ło / aby wrzodu zaskornego na wierzch niewyrzuci-
ło / Wiec o to chorobe y wrzód swoby wyrzuciła te-
raz Oyczyzna naszą. y wnetrzności swojej / wycią-
ga na wierzch co sie pod skórą taito / quod sub terra fuit
in apicem protulit atas. Które chorobe Pan Bóg
miłosierny y mądry Doktor / dalibóg wleczy / wle-
czy wąża R: M: wleczy R: P: sprawiedliwość / a
Bóg day to / aby lekarstwem takim / które ozdabia
intus. & in cute. Dyczylibysmy sobie tego byli / aby
to nieszczęście na Oyczyznę naszą nieprzychodziło by-
ło / y te rozruchy aby sie były o wśy wążey R: M:
nie ocięrały / y na oczy nieprzychodziły. Te zdroie y
poczty / aby raczej dla ozdoby / a nie dla nieprzy-
ciela wążey R: M: y R: P: pokazowane były / y na
tego inego / a nie na swie obostrzone były / lecz na wie-
dzenie Pańskie musi człowiek słomnie przyimo-

wość / grzechom ie swym przyczytawać : przypa del
swoy y opczyzny / na wola a miłosierdzie Boże przy
puszczas. Tak Pan Bóg zło przygody / w lepsze lu
dom / wył / obstarć / które czasem dopuszcza aby
grzech ludzom ohydził / y one do chwały swey poku
dził / y ludzom to pokazał / że wiecý łaská y dobro
tliwość / iego na świecie sprawuje / a niżej dowcipy
y rozumy ludzkie / by też najwyższe były.

¶ Ależ oto iednak z łaski miłego Boga nam miło
siernego y dobrotliwego / nieprzyiaciel pociechy nie
odniósł : masz wcale dochowaną stolicę Królestwa
swęgo : masz cale y nienaruszone kleynoty koronne /
którymi sie wiąże / mocni y utwierdza / trón y ma
iestat panowania twęgo : Masz Państwo y króle
stwo w ciełe swym nienaruszone / y w członkach
swych mało vrażone. Któż to waszcy K: M: cato
zachował : Zachował naprzód sam Pan Bóg / z łas
ki a miłosierdzia swęgo. Zachowała cnota y staro
czność poczciwych Polaków. Zachowała dzielność
y pilność cnych y serdecznych Hetmanów / którzy w
nocy y wędnie w rękach swych piastowali to miá
sto. Zachowała rada y męstwo Księstwa tak zbroj
nego / iako y tych / którzy swym y bracię swęą innie
niem Postami badac na wasze K: M: też niepróżna
iac tu czekali. Zachowała wiara y cierpliwość
wiernych y statecznych obywatelów miasta tego.
Zachowała bogomyślność Księstwa Krystufo

węgo. Zachowało szczęście Waszey K: M: o które
niebyło tu iednego / który był dobrym / aby za pasy
z nieprzyjacielem waszey K: M: meżnie y fortunnie
niechodzil : Niewielkie ich grómadá byla. *Exigui
numero, sed bello inuida virtus.* Masz tedy Wasza
K: M: Pánn Bogn za co podziękować / a ta też tro-
cha wniesionych / abo y tym zátrząśnieniem K: P:
sie nie odmżać / ani obmżać. *non enim obmiserat malo*
quod A co wiedzieć iest Pan Bóg nie dla tego Wasze
K: M: pod ten czas Królem y Pánn tu mieć chciał
abyś włádnieniem y zniesieniem tego zátrząśnienia
w Królestwie swoim y sławie sobie wieczną wezmít /
y w Pánn Boga meritum sobie zjednát / y przyśle
nam czasy mądrze y skątecznie náprawil y obwád-
wał. Przypadájąc przygody ná Pánnstwa y Króle-
stwa : Bylyc té czasy w państwie Sydonostum / gdy
Antyochus Królestwo był wciśnát / wiele sie ich
znaydowało / y náplác stawiało / co ratowane Oy-
czyzny chcieli / lecz sie im niezdarzało. *(pismo Bó-
że mówi)* Non erant de semine virorum, per quos sa-
lus facta est in Israël. Tóž rozumiemy o Waszey K:
M: Pánu naszym Miłosćiwym / gdyž iestes de se-
mine Virorum, de semine Regum & Principum, któ-
rzy temu Królestwu záwždy dobrze czynili / że też
Wasza K: M: ná ich miejsce nastapiwşy / połazęś
to nam da Pan Bóg / iż prawdziwym iestes ich na-
stępcem / Salus Israël, salus Reipublicz, salus Patria

nostrz,

nostra: a to zlati mi go pana Boga: który mi
nym przodkom: darował Waszę K: 11: da
tak y samemu Waszę K: 11: da mię: to ex
nandi, ale: też conterendi hostis: in benedictionem.
Wiechayże: tedy on sam y te y wszystkie iné benedi-
ctiones Waszę K: 11: da. Wiechay iako żrzenice o-
tę zdrowiego strzeże/ Waszę K: 11. Wiechay strzy-
dlami wszechmocności swojej/ odkrye y ociszy mate-
stat panowania twógo. Wiechay na stolice króle-
stwa tego szczęśliwie prowadzi y postawi/ abys ię
rządził rzadem Panu Bogu miłym: rzadem nie ie-
dnemu/ nie dwiema/ ale wszystkim poddanym swym
pożytecznym: rzadem takim/ którymbyś y przyja-
ciół miłych y przyiemnych/ y nieprzyjaciół strasli-
wym był.

Tym Waszę K: 11: Rądy koronne/ y wszystko
Księstwo swym y domi pozostałych braciey imie-
niem witamy/ y tego od Pana Boga Waszę K:
11: życzymy/ y o to go prosimy y prosić zawždy
będziemy.

To witanie nasze zamykając błogosławień-
stwem y prorokowaniem Proroka świętego:

Prosperę procedę & regna: Prospe-
re procedę & regna.

